

מרדכי – האיש והספורט / מראיין: אמנון שמש

ריאיון עם מרדכי על ספורט בכלל וכדורגל בפרט, היא חוויה בפני עצמה. האיש חי ונושם ספורט, כזה או אחר, כמעט כל שעות היממה. בחורף הקר והגשום הוא עוטה חליפת גשם, ובשעת בוקר מוקדמת הוא כבר רץ והולך בכביש העוקף. בקיץ הוא שוחה ומשחק כדורעף עם בניו ונכדיו – ושומר על כושר ספורטיבי יוצא מהכלל, וכמובן על חזות רעננה (הלוואי עלי...). שהספורט הוא חלק חשוב ממנה. לצורך הריאיון עמו (בביתו) הכין מרדכי שיעורי בית, והביא קטעים מהארכיון, כיאה למי שכה מעריך ומכבד את הספורט על כל ענפיו.

השאלה הראשונה שהפניתי למרדכי: מתי נוסדה קבוצת הכדורגל בעין השופט?
~ ההיסטוריה מתחילה בשנות ה-50 המוקדמות. הקבוצה הייתה למעשה קבוצת כדורעף, ששיחקה והתאמנה במגרש חברת הילדים (ליד האולפן). עם חברי הקבוצה נמנו: טוביה לישנסקי ז"ל, אהוד רייטר ז"ל, שלמק בורנשטיין ז"ל, דלילי וצבי הוכמן, יבדלו לחיים ארוכים. מבני הקיבוץ ואחרים כיכבו: דן אבידן ז"ל, אפרים טיקטין, יוסי לישנסקי, יוסי שטרסבורג ומנפרד סייף, שהגיע לאולפן ממשחקי המכביה, ושיחק כבלם מצטיין בנבחרת. את סגל הקבוצה השלימו – חיים ינג ואנוכי (מהשלמת **גרעין חביבה רייק**). שנה מאוחר יותר, למעשה מ-1952 עד 1956, הפכנו משחקני כדורעף לשחקני כדורגל, שלחלק מהשחקנים זה בה באופן טבעי, מאחר והכדורגל היה טבוע בדמם.

ש: האם הייתה ליגה אזורית סדירה, והאם היו בכלל מתקנים נאותים, יחסית לתקופה, למשחק עצמו?

~ האמת היא שרמת המתקנים הייתה מתחת לכל ביקורת. משטחי דשא לא היו על המגרשים כמובן. השטח עצמו, במרבית המקומות בהם שיחקנו, היה גרוע, מלא בורות, שלא פעם סיכנו את בריאות השחקנים. לעתים נאלצנו לכתת רגלינו למזרע ואפילו לשריד, על מנת להתאמן כראוי. ברצוני לציין, שלמרות הקשיים עשינו זאת באהבה ובמסירות, כי פשוט אהבנו כדורגל ומצאנו בו משחק מהנה, חרף הפגיעות שהיו מנת חלקנו, בעיקר ברגליים. לא פעם חזרנו "עטורי" שריטות וחבלות מהמשחק, אבל עם תחושה טובה, בעיקר אחרי הניצחונות – והם היו רבים.

ש: האם המשחקים היו בצורת ליגה, או מה שנקרא נוק-אאוט?

~ המשחקים נערכו בצורת ליגה והשתתפו בהם כל יישובי ההר. עם הקבוצות נמנו דליה, רמות מנשה, גלעד, רמת השופט. גם יישובים מרוחקים יותר כמו רגבים, מגידו ומעברת מנסי (כן, היה דבר כזה), שהייתה מול תחנת הדלק של היוגב, שם היה גם מגרש הכדורגל המקומי. בעין השופט המגרש היה במקום בו ניצב כיום האולם האזורי מגידו. אני זוכר שפעם נסענו למעברת מנסי, בה חיו עולים חדשים, למשחק במסגרת "קירוב לבבות". באמצע המשחק אחד השחקנים של מנסי פגע בשמשון וגם "בירך אותו: "בן זונה"...

דמו של שמשון בער והוא הרים את רגלו, בעט בעכוזו של הנ"ל והעיף אותו באוויר... הקהל שלהם התנפל עלינו בהמוניו, ואנו קפצנו על המכוניות שלנו וברחנו משם... כך הסתיים לו משחק "קירוב לבבות"...

ש: כיצד הצלחתם להקים מגרש כדורגל, דבר שמחייב השקעה לא קטנה, לא רק כספית.
~ את המגרש המקומי הקימה קבוצה של משוגעים לדבר, שעבדה קשה על מנת להביאו למצב טוב – הרבה עבודת כפיים, סיקול אבנים, לא פעם בשמש קופחת. את השערים למגרש ייצר שמשון רזניק ז"ל, שבנוסף לידי הזהב שלו, היה גם שחקן דומיננטי בקבוצה.

ש: החזקת קבוצה, גם בליגה אזורית, עולה לא מעט כסף. האם היה לכם תומך (ספונסר) שסייע לכם, או שחייתם כמו נוודים?
~ שאלה טובה. ה"מאמצים" שלנו היו ממפעל ההובלה, המסגרייה והמוסך, שתמכו בנו גם כספית וגם בכל דרך אפשרית – הסעות וכו'.

ש: מי היו השחקנים שהתמידו לאחר שקבוצת הכדורעף התפרקה?
~ מהוותיקים הייתי מציין את שמשון רזניק ונחמן שטיינמן, שפרש לאחר כשנה מפאת גילו. יתר השחקנים שהיוו את בסיס הקבוצה באותן שנים היו: ברוך רקובסקי, יושקו ניונר, (כיום גימלאי באגד עפולה), יצחק גולדשטיין, חיים יונג, ישראל קטינא ז"ל, מלניק –מורה שכיר לחינוך גופני, אני (מרדכי) ואיתן רם, שהצטרף מאוחר יותר. אחרי זמן מה צורפו שלושה מוסכניקים: עמוס כרמל (כמעט נפלתי מהכיסא – עמוס וכדורגל), אבירם חגי ז"ל ואיתן שטיינמן. עצם הצטרפותם יצרה מתחים רבים בין הנהלת המוסד לבין הנהלת קבוצת הכדורגל. במוסד העדיפו שהצעירים יעסקו במקצועות קצת יותר "אינטליגנטיים" מאשר כדורגל, כגון: אתלטיקה, כדורעף, שחייה וכו'. הכדורגל היה "מוקצה". החכמולוגים למיניהם קבעו שהוא מזיק לבריאות (רגליים עקומות וכו'). בקיצור, ספורט לא חינוכי ו"אמריקניזציה של הספורט", כהגדרתם.

ש: כיצד נסעתם למשחקי החוץ, ומי למעשה שימש כמנהל הקבוצה על כל הכרוך בכך?
~ בנסיעה למשחקי החוץ, גם אם הם התקיימו באזור, היינו נוסעים בתנאים שהיו רחוקים מלהיות אידיאליים. בדרך כלל במשאית פרגו, שבה ישבנו על ארגזים, ולפעמים גם עמדנו בזמן הנסיעה. לגבי המנהל ולב הקבוצה, אני מוכרח לציין אדם שהקבוצה הייתה מפעל חייו, ואני לא מגזים - נוניק שמו. למי שלא מכיר כיום – נוניק היה הכל, ממש אמרגן. הוא דאג לכל, הביא סט תלבושות מארה"ב בצבע ירוק, שהיה מקור לקנאה לשאר הקבוצות, השקיע את כל זמנו ומרצו בקבוצה וגם בכסף לא חסך. לפני כל משחק היינו נפגשים ב"עמדה" של נוניק (כך קראו לביתו) ומקבלים תדריך, ייעוץ ותמיכה נפשית... בגמר המשחק נוניק דאג לנו לשתייה קרה, אבטיח צונן ושאר פינוקים, שרק הוא ידע להרעיף עלינו. בניצחונות נוניק קרן מאושר, ובהפסדים המעטים התקשה להסתיר את עצבותו.

ש: מתי הרגשתם שהו, "הסוס נגמר" ואין עוד מי שיסחוב את העגלה המקרטעת?
~ הספקות ביכולת ההתמדה ליוו אותנו תמיד, מאחר ולא התאמנו בצורה סדירה. היינו

מגיעים למשחקים לאחר שעות עבודה רבות, כמעט ללא מנוחה בין גמר העבודה למשחק עצמו. אפשר לומר שחלה שחיקה מסוימת, ולמעשה עם פרוץ מבצע סיני, ב-1956, הקבוצה הגיעה לסוף דרכה. חלק מהחברים גויסו לתקופה ממושכת, ולמעשה הפירוק היה בלתי נמנע. ברצוני לציין לסיום, ששחקני הכדורגל זכו להערצה רבה מבני הנוער. חלק גדול מהם ליוו אותנו גם למשחקי החוץ, במשאית הפרגו 5105, והעניקו לנו תחושת בית. באחד ממשחקיה האחרונים של הקבוצה, נוצחנו במפגש ידידותי על ידי הפועל בלפוריה (מליגה לאומית!!!) 3:6, תוצאה מכובדת לכל הדעות. את שלושת השערים ההיסטוריים הבקיעו שמשון רזניק (שניים) ואני, עבדכם, הסתפקתי בשער אחד. עוד כמה מילים חמות לשמשון ז"ל: למרות גילו המתקדם – 47 (לכדורגל כמובן), היווה שמשון את הברומטר של הקבוצה. שחקן נשמה אמיתי, שנע כספית על כל המגרש – עודד ודרבן. כאשר במשחק זה או אחר פיגרנו בתוצאה, הוא היה מעין "מארגן השורות" - שחקן חזק פיזית, שכמעט לא הפסיד כדור בקרבות מגע, ואם הפסיד – ידע תמיד לחלץ ולתקן את הנזק...

כרטיס חבר של מרכזי באגודת הספורט "המלו", במחנות הפליטים בגרמניה, אחרי המלחמה

קבוצת הכדורגל במחנות הפליטים בגרמניה, אחרי המלחמה, שמרכזי שיחק בשורותיה.